

ทัศนคติการเป็นเกษตรกรอัจฉริยะของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนในจังหวัดจันทบุรี

Attitude of being a Smart Farmer of Durian Farmers in Chanthaburi Province

ยુบุญ พุทส์ไพลิน¹, อัฒวารรณ สหายทอง¹, ชนะชัย หะวานนท์², สโรชา สุวรรณ²
Yuboon Phaluehaspailin¹, Atchawan Saraithong¹,
Chanachai Havanon², Sarocha Suwan²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนจังหวัดจันทบุรี ที่มีต่อนโยบายเกษตรอัจฉริยะ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นเกษตรกร โดยใช้แบบสอบถามเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในจังหวัดจันทบุรี จำนวน 392 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติของเกษตรกรต่อนโยบายเกษตรอัจฉริยะด้านเกษตรกรอยู่ในระดับมากที่สุด และทัศนคติต่ออาชีพเกษตรอัจฉริยะส่งผลทางบวกต่อคุณสมบัติการเป็นเกษตรกรอัจฉริยะของชาวสวนทุเรียน ในจังหวัดจันทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

คำสำคัญ: ทัศนคติ เกษตรกร เกษตรอัจฉริยะ เกษตรกรชาวสวนทุเรียน สมาร์ทฟาร์มเมอร์

Abstract

This research aims to study attitudes of durian farmers in Chanthaburi province towards smart agriculture policy. The samples in the research were farmers. A questionnaire was used for 392 durian farmers in Chanthaburi province. The statistics used in the data analysis were percentage, mean, standard deviation. The results showed that farmers' attitude towards smart agriculture policy on farmers was at the highest level. And attitude towards smart agriculture career positively affects the qualifications of being smart agriculture of durian farmers in Chanthaburi province statistically significant at the.05 level.

Keywords: Attitude, farmers, smart agriculture, durian farmers, smart farmer

¹ คณะเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

² นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการจัดการ คณะเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

¹ Faculty of Social Technology, Rajamangala University of Technology Tawan-ok

² Students, Business Administrator Program in Management, Faculty of Social Technology, Rajamangala University of Technology Tawan-ok



บทนำ

เกษตรกรอัจฉริยะ (smart farmer) เป็นนวัตกรรมที่เกิดจากแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (พระบิดาแห่งนวัตกรรมไทย) เกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุนให้เกษตรกรและผู้ประกอบการใช้นวัตกรรมด้านการเกษตรมากขึ้น เพื่อนำไปสู่การเพิ่มผลผลิตและพัฒนาภาคการเกษตรให้ยั่งยืนในอนาคต สมาร์ทฟาร์ม หรือ เกษตรอัจฉริยะ เป็นรูปแบบการทำเกษตรแบบใหม่ที่จะทำให้การทำไร่ทำนามีภูมิคุ้มกันต่อสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป โดยการนำข้อมูลของภูมิอากาศทั้งในระดับพื้นที่ย่อย (microclimate) ระดับไร่ (mesoclimate) และระดับมหภาค (macroclimate) โดยได้รับการขนานนามว่า เกษตรแม่นยำสูง (precision agriculture) ซึ่งเป็นที่นิยมกันมากในประเทศสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และเริ่มแพร่หลายเข้าไปในหลายประเทศ ทั้งยุโรป ญี่ปุ่น มาเลเซีย และอินเดีย (ไพรวลัย ลีริทรัพย์นพคุณ, 2561)

ภาคตะวันออกของประเทศไทย เป็นหนึ่งในภูมิภาคที่รับนโยบายเกษตรอัจฉริยะเข้ามาพัฒนาการเกษตร และจังหวัดจันทบุรี ได้มีการจัดตั้งยุทธศาสตร์จังหวัด ข้อที่ 1 ว่าด้วยการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานสากลและขยายฐานการตลาดนานาชาติ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการผลิตอาหารและสินค้าเกษตรให้มีความทันสมัย และเป็นสากล (งานพัฒนาองค์ความรู้สำหรับ SME Knowledge Center, 2561) เกษตรกรในจังหวัดจันทบุรี จึงได้มีการนำนโยบายมาประยุกต์ใช้กับการทำเกษตรทุเรียน ซึ่งทุเรียนเป็นผลไม้คู่บ้านคู่เมืองของคนไทยและมีการปลูกทั่วทุกภาคของประเทศภาคที่มีการปลูกมากที่สุดคือ ภาคใต้ มีเนื้อที่ยืนต้น 321,429 ไร่ รองลงมาคือ ภาคกลาง (รวมจันทบุรี) มีเนื้อที่ยืนต้น

289,060 ไร่ ภาคเหนือ มีเนื้อที่ยืนต้น 28,717 ไร่ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีเนื้อที่ยืนต้น 2,042 ไร่ เมื่อพิจารณาผลผลิตทุเรียน พบว่าภาคกลาง (รวมจันทบุรี) มีผลผลิตมากที่สุด คือ 329,104 ตัน รองลงมาคือ ภาคใต้ 223,050 ตัน ภาคเหนือ 15,924 ตัน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1,593 ตัน สำหรับจังหวัดจันทบุรีเป็นพื้นที่ที่มีเนื้อที่ยืนต้น และผลผลิตทุเรียนมากที่สุดในประเทศ (เนื้อที่ยืนต้น 185,628 ไร่ ผลผลิต 223,889 ตัน) ซึ่งทุเรียนเป็นผลผลิตที่สร้างรายได้ให้กับเกษตรกรและให้กับประเทศ เป็นจำนวนมากไม่น้อยต่อปี โดยการจำหน่ายภายในประเทศ และส่งออกนอกประเทศ เกษตรกรส่วนใหญ่ในจังหวัดจันทบุรีนิยมทำสวนทุเรียนส่งผลให้จังหวัดจันทบุรีเป็นแหล่งผลิตทุเรียนที่มีพื้นที่เพาะปลูก และปริมาณผลผลิตมากที่สุดของภาคตะวันออกและมากที่สุดของประเทศ (จังหวัดจันทบุรี, 2561) แหล่งปลูกทุเรียนที่สำคัญของจังหวัดจันทบุรีหลายอำเภอได้แก่ ท่าใหม่ เขาคิชฌกูฏ นายายอาม ชลุม และ มะขาม ตามลำดับ พันธุ์ที่นิยมปลูกได้แก่ พันธุ์หมอนทอง ร้อยละ 51 พันธุ์ชะนี ร้อยละ 41 พันธุ์กระดุม ร้อยละ 6 และพันธุ์อื่นๆ ร้อยละ 2 ทุเรียนพันธุ์หมอนทองของจังหวัดจันทบุรีทำรายได้ให้ได้มากถึงกิโลกรัมละ 150-180 บาทและให้ผลผลิตประมาณ 40-50 ลูก น้ำหนักลูกละ 5-6 กิโลกรัม และเป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศ เกษตรกรในจังหวัดจันทบุรีจึงมองหาการพัฒนาการทำการเกษตรยุคใหม่ที่ได้ผลผลิตที่ทันต่อความต้องการของตลาดและมีคุณภาพ มีศักยภาพในการผลิตทุเรียนเพิ่มมากขึ้น จนเกิดความนิยมนำนโยบายเกษตรอัจฉริยะมาใช้พัฒนาเกษตรกรสวนทุเรียนในจังหวัดจันทบุรี อย่างแพร่หลายมากยิ่งขึ้น (สำนักงานเกษตรจังหวัดจันทบุรี, 2561)



จังหวัดจันทบุรีมีการจัดตั้งเกษตร
อัจฉริยะต้นแบบ เพื่อเป็นแบบอย่างของเกษตรกร
ชาวสวนทุเรียน จากความนิยมการใช้นโยบาย
เกษตรอัจฉริยะเข้ามาพัฒนาการเกษตรของ
ชาวสวนทุเรียน จังหวัดจันทบุรีได้นำนโยบาย
สมาร์ตฟาร์มมาใช้ในสวนของตนเองจนประสบ
ความสำเร็จ ภาครัฐของจังหวัดจัดให้มีการอบรม
แลกเปลี่ยนความรู้ให้เกษตรกรเข้าใจ และปรับตัว
ให้ทันกับการเกษตรยุคใหม่ และให้ความสำคัญ
ต่อเกษตรกรที่เป็นชาวสวนทุเรียน รวมทั้งมุ่งการ
พัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรอัจฉริยะต้นแบบ
มากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีต่อเกษตรกร
ชาวสวนทุเรียนในจังหวัดจันทบุรี จึงเป็นเหตุ
ทำให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาสภาพของเกษตรกร
ที่ส่งผลให้เป็นเกษตรอัจฉริยะ การวิจัยครั้งนี้
จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของเกษตรกร
ชาวสวนทุเรียนในจังหวัดจันทบุรีที่มีต่อนโยบาย
เกษตรอัจฉริยะ ซึ่งผลที่ได้จะช่วยให้สามารถ

กำหนดแนวทางในการพัฒนานโยบายเกษตร
อัจฉริยะต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาทัศนคติของเกษตรกรชาว
สวนทุเรียนในจังหวัดจันทบุรีที่มีต่อนโยบาย
เกษตรอัจฉริยะ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลปฐมภูมิ รวบรวมข้อมูลด้วย วิธีการเก็บ
จากภาคสนาม จำนวน 392 ชุด โดยเก็บข้อมูล
จากกลุ่มตัวอย่างเป็นเกษตรกรชาวสวนทุเรียน
ในจังหวัดจันทบุรี ระยะเวลาตั้งแต่ มกราคม-
พฤษภาคม พ.ศ.2563 รายละเอียดดังแสดง
ในตาราง 1

ตาราง 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	234	59.70
หญิง	158	40.30
อายุ		
อายุน้อยกว่า 25 ปี	26	6.60
25 -34 ปี	52	13.30
35-44 ปี	67	17.10
45-54 ปี	156	39.80
อายุมากกว่า 55 ปี	91	23.20
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้ศึกษา	100	25.50
ประถมศึกษา	140	35.70
มัธยมศึกษา	94	24.00



ตาราง 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปวช.-ปวส./อนุปริญญา	11	2.80
ปริญญาตรี	47	12.00

จากตาราง 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย จำนวน 234 คน คิดเป็น ร้อยละ 59.70 เป็นเพศหญิง จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 40.30 ด้านอายุ พบว่า อายุ 45-54 ปี จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 39.80 รองลงมา คือ อายุมากกว่า 55 ปี จำนวน 91 คน คิดเป็น ร้อยละ 23.20 อายุ 35-44 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 17.10 ตามลำดับ และด้านระดับ การศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา ประถมศึกษา จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 35.70 รองลงมา ไม่ได้ศึกษาจำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25.50 มัธยมศึกษา จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 24.00 ปริญญาตรี จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 12.00 และน้อยที่สุด คือ ปวช.-ปวส./อนุปริญญา จำนวน 11 คน คิดเป็น ร้อยละ 2.80 ตามลำดับ

เครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามทัศนคติของ เกษตรกรชาวสวนทุเรียนในการเป็นเกษตรกร อัจฉริยะ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถาม มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 1 ฉบับ โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.70

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ค่าความถี่ ค่าร้อยละ

ใช้วิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ แบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ จำนวนพื้นที่ปลูกทุเรียน การเป็นสมาชิก กลุ่ม Social เกษตรอัจฉริยะ ส่วนค่าเฉลี่ยและ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ทัศนคติและ คุณสมบัติของเกษตรกรอัจฉริยะผู้ตอบแบบสอบถาม และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ใช้ สำหรับทดสอบสมมติฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่า ANOVA-Test, สถิติการถดถอยพหุคูณ Multiple Regression Analysis ตามลำดับ

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างและบรรยายผลการศึกษ ได้แก่

1. ค่าความถี่และค่าร้อยละ โดยวิเคราะห์ สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ จำนวนพื้นที่ ปลูกทุเรียน การเป็นสมาชิกกลุ่ม Social เกษตร อัจฉริยะ
2. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยวิเคราะห์ทัศนคติและคุณสมบัติของเกษตรกร อัจฉริยะผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัย

ทัศนคติของเกษตรกรชาวสวนทุเรียน ตอนนโยบายเกษตรกรอัจฉริยะของกลุ่มตัวอย่าง แต่ละด้าน ดังแสดงในตาราง 2



ตาราง 2 ทักษะคติของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนตอนนโยบายเกษตรอัจฉริยะ

ทักษะคติของเกษตรกรชาวสวนทุเรียน ตอนนโยบายเกษตรอัจฉริยะ	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
ด้านเกษตรกร	4.76	0.459	มากที่สุด	1
ด้านสิ่งแวดล้อม	4.66	0.251	มากที่สุด	4
ด้านเทคโนโลยี	4.64	0.295	มากที่สุด	5
ด้านสังคม	4.71	0.221	มากที่สุด	3
ด้านการตลาดสินค้าเกษตร	4.75	0.359	มากที่สุด	2
รวม	4.71	0.197	มากที่สุด	

จากตาราง 2 พบว่าเกษตรกรมีทักษะคติในระดับมากที่สุดทุกด้าน ($\bar{X}=4.71$, S.D.=0.197) เมื่อพิจารณาเป็นด้านพบว่า ลำดับที่ 1 ด้านเกษตรกร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.76$, S.D.=0.459) ลำดับที่ 2 ด้านการตลาดสินค้าเกษตร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.75$, S.D.=0.359) ลำดับที่ 3 ด้านสังคม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.71$, S.D.=0.221) ลำดับที่ 4

ด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.66$, S.D.=0.251) และลำดับที่ 5 ด้านเทคโนโลยีอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.64$, S.D.=0.295)

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ในแต่ละด้านของทักษะคติเกษตรกรต่อรายด้านต่างๆ รายละเอียดดังแสดงในตาราง 3-7

ตาราง 3 ทักษะคติของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนตอนนโยบายเกษตรอัจฉริยะด้านเกษตรกร

ด้านเกษตรกร	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
อาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพที่มั่นคงยั่งยืน	4.71	0.635	มากที่สุด	2
การเกษตรมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์	4.81	0.392	มากที่สุด	1
รวม	4.76	0.459	มากที่สุด	

จากตาราง 3 พบว่าภาพรวมทักษะคติของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนตอนนโยบายเกษตรอัจฉริยะด้านเกษตรกร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.76$, S.D.=0.459) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วพบว่า ลำดับที่ 1 การเกษตรมีความสำคัญ

ต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.81$, S.D.=0.392) และลำดับที่ 2 อาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพที่มั่นคงยั่งยืน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.71$, S.D.=0.635)

ตาราง 4 ทักษะของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนตอนนโยบายเกษตรอัจฉริยะด้านสิ่งแวดล้อม

ด้านสิ่งแวดล้อม	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
อาชีพเกษตรกรมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในปัจจุบัน	4.44	0.508	มาก	3
อาชีพเกษตรกรช่วยในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4.85	0.362	มากที่สุด	1
อาชีพเกษตรกรส่งเสริมให้มนุษย์มีพฤติกรรมที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม	4.69	0.470	มากที่สุด	2
รวม	4.66	0.251	มากที่สุด	

จากตาราง 4 พบว่าภาพรวมทักษะของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนตอนนโยบายเกษตรอัจฉริยะด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.66$, S.D.=0.251) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ แล้วพบว่า ลำดับที่ 1 อาชีพการเกษตรช่วยในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.85$, S.D.=0.362) ลำดับที่ 2 อาชีพเกษตรกรส่งเสริมให้มนุษย์มีพฤติกรรมที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.69$, S.D.=0.470) และลำดับที่ 3 อาชีพเกษตรกรมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในปัจจุบัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.44$, S.D.=0.508)

ตาราง 5 ทักษะของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนตอนนโยบายเกษตรอัจฉริยะด้านเทคโนโลยี

ด้านเทคโนโลยี	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น ระบบ Internet มีความจำเป็นต่ออาชีพเกษตรกร	4.32	0.639	มาก	3
ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ มีส่วนสำคัญ ในการพัฒนาอาชีพเกษตรกร	4.84	0.379	มากที่สุด	1
ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้เกษตรกรเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรได้รวดเร็วยิ่งขึ้น	4.77	0.433	มากที่สุด	2
รวม	4.64	0.295	มากที่สุด	

จากตาราง 5 พบว่าภาพรวมทักษะของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนตอนนโยบายเกษตรอัจฉริยะด้านเทคโนโลยี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.64$, S.D.=0.295) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ แล้วพบว่า ลำดับที่ 1 ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมีส่วนสำคัญ ในการพัฒนาอาชีพเกษตรกร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.84$, S.D.=0.379) ลำดับที่ 2

ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้เกษตรกรเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรได้รวดเร็วยิ่งขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.77$, S.D.=0.433) และลำดับที่ 3 ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น ระบบ Internet มีความจำเป็นต่ออาชีพเกษตรกร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.32$, S.D.=0.639)



ตาราง 6 ทักษะทัศนคติของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนตอนนโยบายเกษตรอัจฉริยะด้านสังคม

ด้านสังคม	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
เกษตรกรสามารถเป็นผู้นำสังคมได้	4.72	0.459	มากที่สุด	3
กระบวนการรวมกลุ่มของเกษตรกรมีความสำคัญต่อการพัฒนาอาชีพเกษตรกร	4.74	0.573	มากที่สุด	2
ระบบการเมืองการปกครองปัจจุบันส่งเสริมอาชีพเกษตรกร	4.78	0.415	มากที่สุด	1
การรวมกลุ่มของเกษตรกร มีส่วนช่วยในการสร้างเครือข่ายทางด้านการเกษตรให้กว้างขวางยิ่งขึ้น	4.61	0.496	มากที่สุด	4
รวม	4.71	0.221	มากที่สุด	

จากตาราง 6 พบว่าภาพรวมทัศนคติของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนตอนนโยบายเกษตรอัจฉริยะด้านสังคม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.71$, S.D.=0.221) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ลำดับที่ 1 ระบบการเมืองการปกครองปัจจุบันส่งเสริมอาชีพเกษตรกร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.78$, S.D.=0.415) ลำดับที่ 2 กระบวนการรวมกลุ่มของเกษตรกรมีความสำคัญต่อการพัฒนา

อาชีพเกษตรกร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.74$, S.D.=0.573) ลำดับที่ 3 เกษตรกรสามารถเป็นผู้นำสังคมได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.74$, S.D.=0.459) และลำดับที่ 4 การรวมกลุ่มของเกษตรกร มีส่วนช่วยในการสร้างเครือข่ายทางด้านการเกษตรให้กว้างขวางยิ่งขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.61$, S.D.=0.496)

ตาราง 7 ทักษะทัศนคติของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนตอนนโยบายเกษตรอัจฉริยะด้านการตลาดสินค้าเกษตร

ด้านการตลาดสินค้าเกษตร	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
ช่องทางการจัดจำหน่ายเข้าถึงได้ง่าย ซื้อสินค้าได้สะดวกรวดเร็ว	4.71	0.544	มากที่สุด	2
การจัดการส่งเสริมการขาย เช่น มีบริการส่งในกรณี สั่งครบตามยอดที่กำหนด	4.80	0.430	มากที่สุด	1
รวม	4.75	0.359	มากที่สุด	

จากตาราง 7 พบว่าภาพรวมทัศนคติของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนตอนนโยบายเกษตรอัจฉริยะด้านการตลาดสินค้าเกษตร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.75$, S.D.=0.359) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ลำดับที่ 1 การจัดการส่งเสริมการขาย เช่น มีบริการส่งในกรณี สั่งครบตามยอดที่กำหนด อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X}

=4.80, S.D.=0.430) และลำดับที่ 2 ช่องทางการจัดจำหน่ายเข้าถึงได้ง่าย ซื้อสินค้าได้สะดวกรวดเร็ว อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.71$, S.D.=0.544)

การศึกษาการทดสอบความแตกต่างของตัวแปรอิสระเชิงกลุ่ม (Nominal/Ordinal) ที่แบ่ง



เป็นอย่างน้อย 2 กลุ่มขึ้นไป ได้แก่ อายุ และตัวแปรตามเป็นตัวแปรเชิงปริมาณ (Interval/Ratio) ได้แก่ คุณสมบัติการเป็นเกษตรอัจฉริยะของเกษตรกร

ชาวสวนทุเรียน ในจังหวัดจันทบุรี เทคนิคการทดสอบ One-Way ANOVA รายละเอียดดังแสดงในตาราง 8

ตาราง 8 ผลการทดสอบความแตกต่างของอายุส่งผลต่อคุณสมบัติการเป็นเกษตรอัจฉริยะของเกษตรกรชาวสวนทุเรียน ในจังหวัดจันทบุรี โดยใช้ (One-way ANOVA) ทดสอบ

แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.183	004	0.046	3.917	0.049*
ภายในกลุ่ม	7.351	387	0.019		
รวม	7.534	391			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากตาราง 8 พบว่าการทดสอบความแตกต่างของอายุส่งผลต่อคุณสมบัติการเป็นเกษตรอัจฉริยะของเกษตรกรชาวสวนทุเรียน ในจังหวัดจันทบุรี มีค่า Sig. เท่ากับ 0.049 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 (เท่ากับ Sig) จึงยอมรับสมมติฐานรอง H_1 และปฏิเสธสมมติฐานหลัก H_0 หมายความว่า อายุต่างกัน คุณสมบัติการเป็นเกษตรอัจฉริยะจังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับสถิติ 0.05

การศึกษาการวิเคราะห์ความถดถอย

เชิงพหุคูณ (ความสัมพันธ์ของตัวแปรหลายตัว) ได้แก่ ตัวแปรต้น การจัดการความรู้ ทักษะคิดพื้นที่ และรายได้ ตัวแปรตาม คุณสมบัติการเป็นเกษตรอัจฉริยะของเกษตรกรชาวสวนทุเรียน ในจังหวัดจันทบุรี เทคนิคการวิเคราะห์ Multiple Regression Analysis ตัวแปรพยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณสมบัติการเป็นเกษตรอัจฉริยะของเกษตรกรชาวสวนทุเรียน จังหวัดจันทบุรี ความสัมพันธ์ด้านทักษะคิดต่ออาชีพเกษตรกรอัจฉริยะ รายละเอียดดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการจัดการความรู้ ทักษะคิด พื้นที่ปลูกทุเรียน และรายได้ของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนในจังหวัดจันทบุรี ที่มีต่อเกษตรอัจฉริยะ

ตัวแปร		X_1	X_2	X_3	X_4	Y
การจัดการความรู้ของของเกษตรกรก่อนนโยบายเกษตรอัจฉริยะ	X_1	1.000				
ทักษะคิดต่ออาชีพเกษตรกรเกษตรอัจฉริยะ	X_2	0.617	1.000			
พื้นที่ของเกษตรกรที่ใช้ปลูกทุเรียน	X_3	0.073	0.051	-1.000		
รายได้	X_4	0.081	0.051	-0.631	-1.000	
คุณสมบัติการเป็นเกษตรอัจฉริยะของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนจังหวัดจันทบุรี	Y	0.478	0.508	-0.030	-0.007	1.000



จากตาราง 9 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรพยากรณ์ มีค่าอยู่ ระหว่าง 0.051 ถึง 0.631 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ตัวแปรพยากรณ์คู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด คือ พื้นที่ของเกษตรกรที่ใช้ปลูกทุเรียน (X_3) กับด้านรายได้ (X_4) มีค่าเท่ากับ 0.631 ซึ่งมีทิศทางเป็นบวก และตัวแปรพยากรณ์คู่ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ทักษะคิด ต่ออาชีพเกษตรกรอัจฉริยะ (X_2) กับพื้นที่ พื้นที่ของเกษตรกรที่ใช้ปลูกทุเรียน (X_3) มีค่าเท่ากับ 0.051 มีทิศทางเป็นบวก

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ กับคุณสมบัติการเป็นเกษตรกรอัจฉริยะของเกษตรกรชาวสวนทุเรียน จังหวัดจันทบุรี พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อคุณสมบัติการเป็นเกษตรกร

อัจฉริยะของเกษตรกรชาวสวนทุเรียน จังหวัดจันทบุรี โดยสามารถเรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย ดังนี้ ทักษะคิดต่ออาชีพเกษตรกรอัจฉริยะ (X_2) และการจัดการความรู้ของเกษตรกร ต่อนโยบายเกษตรกรอัจฉริยะ (X_1) ตัวแปรพยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับคุณสมบัติการเป็นเกษตรกรอัจฉริยะของเกษตรกรชาวสวนทุเรียน จังหวัดจันทบุรีโดยสามารถเรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย ดังนี้ พื้นที่ของเกษตรกรที่ใช้ปลูกทุเรียน (X_3) และรายได้ (X_4)

การศึกษาการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ ค่า Variance Inflation Factor (VIF) ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร การจัดการความรู้ของเกษตรกร ทักษะคิด พื้นที่ และรายได้ของเกษตรกรชาวสวนทุเรียน ในจังหวัดจันทบุรี ที่ใช้ปลูกทุเรียน

ตาราง 10 ค่า Variance Inflation Factor (VIF) ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร การจัดการความรู้ของเกษตรกร ทักษะคิด พื้นที่ และรายได้ของเกษตรกรชาวสวนทุเรียน ในจังหวัดจันทบุรี ที่ใช้ปลูกทุเรียน

ตัวแปร		VIF
การจัดการความรู้ของเกษตรกรต่อนโยบายเกษตรกรอัจฉริยะ	X_1	1.622
ทักษะคิดต่ออาชีพเกษตรกรอัจฉริยะ	X_2	1.615
พื้นที่ของเกษตรกรที่ใช้ปลูกทุเรียน	X_3	1.665
รายได้	X_4	1.667

จากตาราง 10 พบว่าค่า Variance Inflation Factor (VIF) ของการทดสอบการสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ส่งผลต่อคุณสมบัติการเป็นเกษตรกรอัจฉริยะของเกษตรกรชาวสวนทุเรียน ในจังหวัดจันทบุรี คือ การจัดการความรู้ของเกษตรกรต่อนโยบายเกษตรกรอัจฉริยะ (X_1) ทักษะคิดต่ออาชีพเกษตรกรอัจฉริยะ (X_2) พื้นที่ของเกษตรกรที่ใช้ปลูกทุเรียน (X_3) และรายได้ (X_4) มีค่าเท่ากับ 1.615 ถึง 1.667 มีค่าไม่เกิน 10 จึงไม่น่าจะเกิด

ปัญหาความสัมพันธ์อย่างรุนแรง ที่จะเป็นอุปสรรคต่อการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

การศึกษาการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ คำนวณน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรพยากรณ์รายปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณสมบัติการเป็นเกษตรกรอัจฉริยะของเกษตรกรชาวสวนทุเรียน ในจังหวัดจันทบุรี รายละเอียดดังแสดงในตาราง 11

ตาราง 11 น้ำหนักความสำคัญของตัวแปรพยากรณ์รายปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณสมบัติการเป็นเกษตรกรอัจฉริยะของเกษตรกรชาวสวนทุเรียน ในจังหวัดจันทบุรี

ตัวแปรพยากรณ์		B	Beta	SE _b	t	Sig
การจัดการความรู้ของเกษตรกรต่อนโยบาย เกษตรอัจฉริยะ	X ₁	-0.188	-0.270	0.038	-5.001	0.000*
ทัศนคติ ต่ออาชีพเกษตรอัจฉริยะ	X ₂	-0.242	-0.345	0.038	-6.421	0.000*
พื้นที่ของเกษตรกรที่ใช้ปลูกทุเรียน	X ₃	-0.001	-0.063	0.001	-1.155	0.249*
รายได้	X ₄	-1.103	-0.006	0.000	-0.119	0.905*
a=2.654	R=0.553	R ² =0.306	S.E _{est} =0.116	F=42.724		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R=0.553) มีค่าอำนาจในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 30.60 (R²=0.306) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์มีค่า 0.116 ตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดที่ส่งผลต่อคุณสมบัติการเป็นเกษตรกรอัจฉริยะของเกษตรกรชาวสวนทุเรียน ในจังหวัดจันทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 จำนวน 2 ตัวแปร คือการจัดการความรู้ของเกษตรกรต่อนโยบายเกษตรอัจฉริยะ (X₁) ด้านทัศนคติต่ออาชีพเกษตรอัจฉริยะ(X₂) ส่งผลทางบวก และตัวแปรที่ไม่ส่งผลต่อทัศนคติของเกษตรกรชาวสวนทุเรียน ในจังหวัดจันทบุรี ที่มีต่อเกษตรอัจฉริยะ (Smart farmer) คือ ด้านพื้นที่ของเกษตรกรที่ใช้ปลูกทุเรียน (X₃) และรายได้ (X₄)

อภิปรายผล

ผลการศึกษาทัศนคติของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนต่อนโยบายเกษตรอัจฉริยะด้านเกษตรกรอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก นโยบายภาครัฐมีความชัดเจนต้องการสนับสนุนการดำเนินการธุรกิจเกษตรเพื่อการ

ประกอบอาชีพของเกษตรกรให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ เกษตรกรต้องเรียนรู้การติดต่อสื่อสารผ่านกระบวนการที่หลากหลาย และสะดวก (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2563) นอกจากนี้ยังพบว่า นโยบายเหล่านี้กระตุ้นให้เกษตรกรเกิดการปรับตัวและตื่นตัวในการประกอบอาชีพ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (ยิ่งศักดิ์ ไกรพิณี และคณะ, 2562) และ อนุพงศ์ อวิรุทธา และคณะ (2560) ที่ศึกษาความพร้อมและความต้องการในการพัฒนาทักษะของเกษตรกรในการปรับตัวสู่นโยบายประเทศไทย 4.0 ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรจำนวน 30 คน จาก 5 จังหวัด จำนวน 160 คน มีความพร้อมในการปรับตัวเข้าสู่การเป็นเกษตรกรยุคดิจิทัล (Smart Farmer) ในระดับมาก ซึ่งต่างจากงานวิจัยของ ปรีชา อุปโยคิน (2559) ที่ศึกษาแนวทางการปฏิบัติเพื่อความมั่นคงทางอาชีพและทางสังคมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรชาวนาในอำเภอท่าม่วง จังหวัดลพบุรี ความสำคัญของเกษตรกรรมในหมู่บ้านชนบทขึ้นอยู่กับสภาพภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อม มีการพัฒนาไม่ได้เต็มที่เพราะเกษตรกรเป็น



เจ้าของที่ดินรายย่อยๆ และมีขนาดจำกัด หมู่บ้านหนองไผ่แก้ว เกษตรกรที่ทำอะไรมีสภาพที่เป็นผู้เช่าส่วนมาก สภาพการดำรงชีวิตของเกษตรกรยังอยู่ภายใต้อิทธิพลของนายทุนที่คอยเอาไรต์เอาเปรียบและมุ่งแต่ประโยชน์จากที่ดิน หมู่บ้านบางเสร่ สภาพทั่วไปทางภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อมทำให้เกษตรกรมลดความสำคัญลงไป การเกษตรกรรมถึงจุดที่ไม่สามารถพัฒนาต่อไปได้มีปัจจัยหลายประการ เช่น มีที่ดินจำกัด ในชุมชนมีการประกอบอาชีพประมง การค้า ธุรกิจ มีรายได้ที่ได้จากอาชีพอื่นมีอัตราสูง นอกจากนี้ยังตั้งอยู่ห่างไกลจากแหล่งรับซื้อ ความสำคัญของการเกษตรกรรมจึงลดลงไป ส่งผลให้การทำอาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพที่ดูไม่มั่นคง และไม่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์มากนักเท่าที่ควร

ผลการศึกษาของ ฉันทนา เวชโอสถศักดา (2562) ที่ศึกษาเรื่องความต้องการใช้สารสนเทศการเกษตรของเกษตรกรตำบลหนองบัว อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรร้อยละ 69.30 เป็นเพศหญิง ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา เกษตรกรส่วนใหญ่ต้องการใช้สารสนเทศการเกษตรที่เกี่ยวกับโรคและศัตรูพืช/สัตว์ แหล่งสารสนเทศ การเกษตร

ที่ใช้ คือ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และสอบถามจากผู้นำชุมชน ซึ่งได้แก่ ผู้ใหญ่บ้านและกำนัน เกษตรกรมีความต้องการใช้สารสนเทศทางการเกษตรจากสื่อ/กิจกรรมทางการเกษตรในรายการโทรทัศน์ อย่างไรก็ตามการพัฒนาทัศนคติที่ยอมรับต่ออาชีพระยะเวลาและปัจจัยที่สร้างความตระหนักในการประกอบอาชีพในวิถีชีวิตยุคใหม่ เกษตรกรควรได้รับการพัฒนาทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำไปสู่การเป็นเกษตรกรอัจฉริยะและยังเป็นการวางรากฐานการทำเกษตรอย่างเท่าทันและตอบสนองศาสตร์พระราชา (สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2563)

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยไปครั้งต่อไป

ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณสมบัติของการเป็นสมาชิกเกษตรกรอัจฉริยะและเทคโนโลยีที่นำมาใช้กับ Smart Farm ให้มากขึ้น รวมทั้งควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมเกี่ยวกับทัศนคติต่อนโยบายเกษตรกรอัจฉริยะ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรหันมาสนใจการเป็นเกษตรกรอัจฉริยะมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (20 กันยายน 2563). *พัฒนาผู้ประกอบการต้นแบบ*. สืบค้นเมื่อ 30 กันยายน 2563, จาก <https://www.moac.go.th/news-preview-421691791739>.
- กลุ่มพัฒนาระบบการจัดการความรู้ สำนักงานจัดการความรู้. (2558). *ความหมายของการจัดการความรู้*. สืบค้นเมื่อวันที่ 9 เมษายน 2563, จาก http://www.psdg.mua.go.th/km_index.html.
- งานพัฒนาองค์ความรู้สำหรับ SME Knowledge Center. (2561). *งานพัฒนาองค์ความรู้สำหรับ SME (Knowledge Center)*. สืบค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2562, จาก <https://www.sme.go.th/th/cms-detail.php?modulekey=118&id=1269>.



- จังหวัดจันทบุรี. (2561). แหล่งผลิตทุเรียนที่มีพื้นที่เพาะปลูกและปริมาณผลผลิต. สืบค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2562, จาก http://osthailand.nic.go.th/masterplan_area/userfiles/file%20Download/Report%20Analysis%20Province/รายงานวิเคราะห์สถานการณ์จังหวัดจันทบุรี.pdf.
- นันทนา เวชโอสถศักดิ์. (2562) ความต้องการใช้สารสนเทศการเกษตรของเกษตรกรตำบลหนองบัว อำเภอกอสุ่มพิสัย จังหวัดมหาสารคาม. *บรรณศาสตร์ มศว*, 12(1), 17-29.
- ปรีชา อุปโยคิน. (2559). การปฏิบัติเพื่อความมั่นคงทางอาชีพและทางสังคมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรชาวนาในอำเภอกำแพง จังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ไพรวลัย สิริทรัพย์นพคุณ. (2561). *Smart Farm ครบวงจรแห่งแรกเมืองหาดใหญ่*. สืบค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2562, จาก <https://www.hatyaifocus.com/บทความ/780-วิถีชีวิต-ที่เปิด%2B%7C%2Bsmart%2BFarm%2Bครบวงจรแห่งแรกเมืองหาดใหญ่/>
- ยิ่งศักดิ์ ไกรพินิจ ธีระวัฒน์ จันทัก พิทักษ์ ศิริวงศ์. (2562). โปรแกรมการพัฒนาทักษะความเป็นผู้ประกอบการ การเกษตรปราชญ์ของนักศึกษาอาชีวเกษตร. *วารสารการเมืองการบริหารและกฎหมาย*, 11(1), 471-493.
- สำนักงานเกษตรจังหวัดจันทบุรี. (2561). แหล่งปลูกทุเรียนที่สำคัญของจังหวัดจันทบุรี. สืบค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2562, จาก <http://www.chanthaburi.doae.go.th>.
- สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2563). *คู่มือแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายเกษตรอัจฉริยะ*. มปท.
- อนุพงศ์ อวิรุทธา ศุภลักษณ์ ไชยสิทธิ์ รังสีจันทร์ สุวรรณสถิตกร มณฑล ทองพั่ง จำปี เพชรชুমวรกิจญา สิริพิเดช ชลธิตา รักษ์ยุทธ์ วิรัตน์ ใจสา. (2560). ความพร้อมและความต้องการในการพัฒนาทักษะของเกษตรกรในการปรับตัวสู่นโยบายประเทศไทย 4.0. *วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์*. 12(2), 313-320.